

Irreguláris migrációs kihívások a Nyugat-Balkánon

Marsai Viktor^{1,2}, Párducz Árpád^{3*}, Tárik Meszár⁴

¹Migrációkutató Intézet, Budapest, Magyarország

²Nemzeti Közszerzésügyi Egyetem, Budapest, Magyarország

³Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, Magyarország

⁴Közel-Kelet-kutató, Magyarország

*Levelező szerző, e-mail: parducz.a@gmail.com

Beérkezett: 2025. május 9.; elfogadva: 2025. augusztus 8.

Összefoglalás

A tanulmány az elmúlt években bekövetkezett változásokat vizsgálja a nyugat-balkáni irreguláris migrációs útvonal tekintetében. Az elemzés kiemelten kezeli a Bosznia-Hercegovina–Horvátország–Szlovénia útvonalat. Ezenfelül bemutatja azokat a többállami együttműködéseket, amelyek nagyban hozzájárultak az útvonal forgalmának csökkenéséhez. Emellett a kutatás részletesen elemzi az egyes országok által tapasztalt migrációs kihívásokat, valamint az azokra adott válaszokat. A tanulmány a szakirodalomra, illetve terepkutatásokra támaszkodva mutatja be az irreguláris migrációra adott lehetséges szakpolitikai válaszokat.

Kulcsszavak: irreguláris migráció, embercsempészet, Nyugat-Balkán, Horvátország, együttműködés

Irregular migration challenges in the Western Balkan

Viktor Marsai^{1,2}, Árpád Párducz³, Meszár Tárik⁴

¹Migration Research Institute, Budapest, Hungary

²Ludovika University of Public Service, Budapest, Hungary

³Corvinus University of Budapest, Budapest, Hungary

⁴Researcher of the Near East, Hungary

Summary

The study examines the changes in recent years in the irregular migration route in the Western Balkans. The analysis focuses on the situation in Bosnia and Herzegovina, Slovenia and Croatia, which is linked to the tightening of border controls and changes in the Western Balkans. As a part of an extended research, after the Bulgarian–Romanian relations, this paper examines the other important section of migratory routes in the region. In addition, it presents the importance of multi-state cooperation that has greatly contributed to the reduction of the flows along the route, and analyses in detail the migration challenges faced by each country and the responses to them. The study draws on literature and field research to present possible policy recommendation. Field researches were conducted both in the Serbian and Hungarian side of the border, and extensive field work in Bosnia and Herzegovina. The paper also illustrates the security challenges of the different affected Western Balkan countries, namely Croatia, Bosnia and Herzegovina and Slovenia. It highlights that in spite of declining numbers, high latency and new methods jeopardize border security in the Western Balkan. Although the Western Balkan route is not as used as in previous years, but is still one of the most important routes for irregular migrants to the European Union. The research reveals that authorities in Bosnia and Herzegovina forced to step up their efforts in the fight against the violent smuggler groups, meanwhile Croatia have to work jointly with Italy and Slovenia against irregular migration. Fortunately, in the last years we could observe increasing collaboration between the aforementioned states and the EU as well.

Keywords: irregular migration, Western Balkan, human smuggler, Croatia, cooperation

Az Európába irányuló irreguláris migráció trendjei az elmúlt évben is folytonos átalakuláson mentek keresztül: ahogyan azt megszokhattuk, mind az útvonalak, mind a számok tekintetében folyamatos változást tapasztalunk. Ugyanakkor egyes tényezők kapcsán nehéz túllépni a determináló tényezőkön. A Nyugat-Balkán viszonylatában egyértelműen ilyen elem a földrajzi meghatározottság, ami továbbra is az Európai Unió egyik kapujává teszi a régiót. Bár az irreguláris határátlépések száma az elmúlt másfél évben folyamatosan csökkent az útvonalon, továbbra is a legforgalmasabbak között szerepel (*Frontex 2025a, 2025b*). Emellett a Migrációkutató Intézet kollégái által végzett terepbejárások kapcsán rendszeresen előkerülő, nehezen ellenőrizhető toposz, hogy nagyon magas a látencia az útvonal vonatkozásában. Figyelembe véve, hogy az Európai Unió területén benyújtott menedékügyi kérelmek száma messze nem mutat akkora visszaesést, mint a detektált irreguláris határátlépések száma – a 2023-as 360 000 irreguláris határátlépéssel szemben 2024-ben 239 000 (66 százalék), míg a 2023-as 1,15 millió menedékkérelemmel szemben 2024-ben 1,014 millió (88 százalék) (*Liboreiro 2025*) –, élhetünk a gyanúperrel, hogy a látencia valóban magas.

A Migrációkutató Intézet munkatársai a Nyugat-Balkán vonatkozásában korábban már publikáltak egy tanulmányt (*Marsai et al. 2025*), amely elsősorban Bulgáriára, Romániára, illetve a két ország teljes jogú schengeni tagságának következményeire fókuszált. Jelen tanulmány ennek a kutatásnak a folytatása, immár a másik, hazánkat részben elkerülő útvonal-leágazást, a bosznia-hercegovinai–horvát–szlovén viszonylatot vizsgálva.

Hangsúlyoznunk kell, hogy ennek az útvonalnak a dinamikai értelmezhetetlenség, ha nem ismerjük a magyar–szerb határnál tapasztalható helyzetet. Így részben ezt is vizsgáljuk írásunkban. Kutatásunk során egyszerre igyekszünk felhasználni az elérhető szakirodalmat, illetve azoknak a terepkutatásoknak a tapasztalatait, amelyeket munkatársaink az elmúlt időszak határlátogatásai során szereztek. Tekintettel a romló biztonsági körülmények-

re, az elmúlt másfél év távlatában ezek többsége a határsáv magyar részét érintette, kiegészítve ugyanakkor egy Szabadka és Horgos környéki erdőkből 2024 nyarán végzett terepkutatás eredményeivel (*Dobó 2025*). Az ezek során készült anonimizált interjúk fontos információforrást képeznek jelen tanulmányunknak.

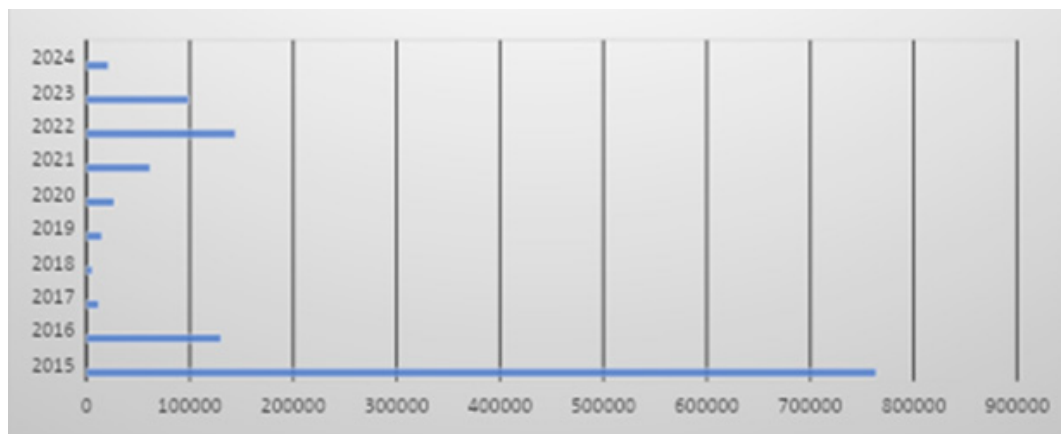
Az eredmények összegzése alapvetően egy irányba mutat: az irreguláris migráció továbbra is a Nyugat-Balkán – és tágabban az Európai Unió – fő kihívásai közé tartozik, amelynek kezelése nélkül a tagállamok továbbra is ki lesznek téve az embercsempészet és az emberkereskedelem, a drog- és fegyvercsempészet, illetve a terrortámadások veszélyének. Az ezekkel szembeni fellépés ugyanakkor nem képzelhető el az érintett nyugat-balkáni országok, valamint az őket támogató külső szereplők bevonása és hatékony együttműködése nélkül, legyen szó a Frontex fokozott jelenlétéről vagy a politikai (csatlakozás) és pénzügyi támogatásokról.

Tanulmányunk mindezeket figyelembe véve a következő kérdésekre keresi a választ.

1. Milyen dinamikák jelentkeztek a nyugat-balkáni útvonal Horvátország felé eső leágazásán 2023–2024-ben?
2. Milyen tényezők formálták ennek trendjeit?
3. Miként hathatnak ezek a magyar határbiztonság alakulására?

Új valóság a magyar–szerb határon: csökkenő számok, rugalmasabb csempészhálózatok, fokozódó helyi feszültségek

A magyar–szerb határ térsége az elmúlt évtizedben a nyugat-balkáni útvonal egyik legintenzívebben terhelt szakaszává vált. A 2015-ös menekültválság óta számos tényező volt hatással a migrációs helyzetre, beleértve az Európai Unió és Törökország által kötött paktumot, a Covid-19-válságot, valamint a szerb hatóságok

1. ábra | Az Európai Unióba irányuló illegális határátlépések száma a nyugat-balkáni útvonalon keresztül 2015 és 2024 között

Forrás: *Statista 2025*

2023. év végi paradigmaváltását, amelynek következtében drasztikusan visszaesett az illegális határátlépések száma (Oruc et al. 2020).

2023-ban még közel 100 ezer illegális határátlépést regisztráltak a nyugat-balkáni útvonalon; 2024-ben ez a szám 21 520-ra esett vissza, ami 78 százalékos csökkenést jelent (Statista 2025). Megállapításunk szerint ennek közvetlen oka a szerb hatóságok szigorúbb fellépésében keresendő. Az embercsempész-hálózatok ellen indított műveletek, valamint az illegálisan érkezettek közterületekről való eltávolítása érezhetően visszavetették a Magyarország felé irányuló mozgást.

2025 tavaszán a magyar hatóságok már csak 4350 határátlépési kísérletet regisztráltak a szerb határszakaszon (Míniszterelnöki Kabinetiroda 2025). Mivel az elmúlt időszakban egyre nehezebbé vált az illegális határátlépés a szerb–magyar viszonylatban, új migrációs irányok erősödtek meg – például Bosznia-Hercegovina és Horvátország felé. Az alternatív útvonalak felértékelődtek, így a bevándorlók egyik leginkább preferált útvonala ma már a Drina folyón keresztül vezet, amelyen sokszor még vízi jármű nélkül is át tudnak jutni.

A csökkenés ellenére a csempészhálózatok továbbra is aktívak, és rendkívül rugalmasnak bizonyultak. A korábban használt módszerek – például alagutak ásása vagy létrák használata – háttérbe szorultak, ma már inkább erővágókkal roncsolják a kerítést, és drónokat is bevetnek a terep felderítésére. Továbbá sokszor földutakon szállítják a migránsokat, hogy kikerüljék az ellenőrzési pontokat.

Az embercsempészek etnikai összetételével kapcsolatban megfigyelhető, hogy a korábban megszokottaktól eltérően a magyar sofőrök visszaszorultak, mivel a hazai hatóságok által kiszabott büntetések súlyosabbak, mint a külföldiek esetében. Ma már elsősorban – de nem kizárólag – georgiai és román állampolgárok vesznek részt a migránsok szállításában.

A Migrációkutató Intézet munkatársai az elmúlt időszak terepkutatásai során megállapították, hogy a határ mentén élők egyre inkább úgy érzik, magukra maradtak. A folyamatos illegális mozgás, a házak melletti rejtőzködés, a tanyákra való behatolás és a biztonsági kockázatok miatt az életminőségük jelentősen romlott. További probléma, hogy a hatóságokat is gyakran érik támadások, és ma már megszokott látvány, hogy a rendőrautók horpadt, betört szélvédővel közlekednek.

Bár a határzár és a szerb szigorítások rövid távon eredményesek, a migrációs nyomás nem szűnt meg. Közben 2024 elején volt olyan nap, amikor egyetlen átkelési kísérletre sem került sor, 2024 nyaratól ismét növekedni kezdtek a számok – még akkor is, ha messze elmaradtak a 2023. nyári értékektől. Ez azt jelenti, hogy a bosnyák–horvát útirány csak részben váltotta ki a szerb–magyar viszonylatot, és a szigorú határőrizet ellenére továbbra is ezres nagyságrendben vannak olyanok, akik errefelé próbálnak az EU-ba való bejutással.

A migránsok célországai változatlanok: Németország, Olaszország, Franciaország. A jövőben a megoldás kulcsa a regionális együttműködés lehet, valamint az elvándorlás kiváltó okainak – gazdasági instabilitás, munkanélküliség, konfliktusok – kezelése. Egybiztos: a magyar–szerb határ ma is élő frontvonal, ahol a számok csökkenése ellenére a migrációs válság nem szűnt meg (Tárik–Dobó 2025).

A Bosznia-Hercegovinára, Horvátországra és Szlovéniára nehezedő nyomás

A szerb hatóságok 2023 novemberétől, az országban regisztrált tizenegyedik, embercsempész-csoportok és irreguláris migránsok közötti lövöldözést követően fokozatosan nagyobb erővel léptek fel a migrációs probléma megoldása érdekében. Ennek részeként a Belgrádból irányított, a Belügyminisztérium közvetlen alárendeltségébe tartozó speciális csendőri alakulatok felszámolták a Vajdaság területén működő illegális táborokat, azok lakóit pedig az ország befogadóközpontjaiba szállították. Ennek köszönhetően az irreguláris migránsok Szerbiát egyre inkább csak csomópontként, nem pedig a nyugat-balkáni útvonal végállomásaként használták; az utóbbi szerepet Bosznia-Hercegovina vette át. Ivica Dačić belügyminiszter osztrák kollégája, Gerhard Kerner belgrádi látogatása során kiemelte, hogy jelentősen csökkent az országban észlelt irreguláris migránsok száma (Telegraf 2024). Míg 2023 első félévében 54 014 migráns érkezett Szerbiába, addig a 2024-es év azonos időszakában mindössze 10 389 irreguláris migránst észleltek a szerb hatóságok. A miniszter elmondta, hogy a migránsok belépési pontjait tekintve nem történt változás. A Szerbiába érkezők döntő többsége Bulgárián (46,84 százalék), illetve Észak-Macedónián keresztül lép be az országba. Dačić arról is beszélt, hogy az országban észlelt irreguláris migránsok többsége szír (37 százalék) vagy afgán (24 százalék) volt (Telegraf 2024). A csökkenő érkezőszámokra válaszul a szerb kormány bejelentette, hogy csökkenti menekültügyi ellátórendszerének kapacitását (Radio Slobodna Evropa 2024). Végleg bezártak három, a horvát, a román és a bolgár határszakaszokon működő befogadóközpontot, míg a szabadkai, a piroti, a zombori, a bosilegradi, a tutini, az adaševci és a Banja Koviljača-i befogadóközpontok augusztus 1. és szeptember 30. között zárva tartanak (Radio Slobodna Evropa 2024). Radoš Đurović, a Center for the Protection and Assistance of Asylum Seekers NGO igazgatója szerint a befogadóközpontok bezárásával a szerb kormány az embercsempészek szolgáltatásai felé terelte az országba érkező migránsokat (Radio Slobodna Evropa 2024). A szakértők és a politikai szereplők abban is egyetértettek, hogy az irreguláris migránsok döntő többsége Szerbiából Bosznia-Hercegovina felé folytatja az útját, vagy szárazföldön, vagy a Drinán keresztül. A folyón a vízállástól függően akár csónak nélkül is át lehet kelni, ezért az embercsempészek kedvelt útvonala.

A Nemzetközi Migrációs Szervezet (IOM) adatai alapján 2023-ban több mint 35 000 irreguláris migráns érkezett Bosznia-Hercegovinába. A 2022-es adatokhoz viszonyítva a növekedés 35 százalék (IOM 2023). Emellett figyelemre méltó az embercsempészek szerepének megerősödése, ami elsősorban az országban eltöltött időben (napok számában) mutatkozik meg. Míg 2021-ben átlagosan 61 napot töltöttek az országban az irreguláris migránsok, 2022-ben már csak tizenkettőt (IOM 2023), 2023-ra pedig mindössze nyolc napra rövidült a Bosznia-Hercegovinában töltött idő.¹ 2023. decemberi terepkutatásunk során az IOM helyszínen dolgozó munkatársai is megerősítették, hogy az embercsempészek szervezettsége miatt az irreguláris migránsok leginkább csak étkezés és tisztálkodás céljával térnek be az országban működő befogadóközpontokba, szemben a korábbi gyakorlattal. Az ország irreguláris migráció által leginkább érintett régiója a Horvátországgal határos északnyugati Una Sana kanton, illetve az itt működő Lipa tábor volt. Az 1500 fő befogadására alkalmas táborban 2023-ban egyidejűleg 6000-en is tartózkodtak (IOM 2023), ami szintén hozzájárulhatott ahhoz, hogy sokan a továbbutazás mellett döntöttek.

2024-ben a Bosznia-Hercegovinába érkező irreguláris migránsok száma 25 200 főre csökkent a 2023-as több mint 35 000 főről (IOM 2025). A csökkenésnek a nyugat-balkáni útvonal általánosan alacsonyabb kihasználtsága mellett kettős oka van. Egyrészt az Európai Unió a 2024-es év során három alkalommal is közvetlen pénzügyi segítséggel támogatta az ország határvédelmét. 2024 februárjában 6,4 millió eurót fordított a bosznia-hercegovinai határőrség képzésére, eszközeinek fejlesztésére (IOM 2024). Ezt novemberben egy 173 ezer eurós, majd decemberben egy újabb 1,1 millió eurós támogatás követte (EEAS 2024). A támogatásokból elsősorban a rejtőzködő irreguláris migránsok kiszűrésére alkalmas eszközöket, illetve a személyazonosság megállapítása során alkalmazott dokumentumolvasókat szereztek be. Másik okként pedig a regionális rendvédelmi szervek aktivitását említhetjük. A szerb rendőrség 2024 januárjában kezdte meg műveleteit a Bosznia-Hercegovinával közös határszakasz közelében fekvő Mali Zvornik térségében (Collective Aid 2025). A műveleteket követően mind a közeli szerb Banja Koviljača-i befogadóközpont, mind az ismert illegális szálláshelyek kiürültek. Ezt követően a szerb Collective Aid NGO készítette interjúkat az országban tartózkodó irreguláris migránsokkal, akik elmondták, hogy a Bosznia-Hercegovinán át vezetett hosszabb út helyett inkább ismét a magyar–szerb határszakaszon próbálkoznak (Collective Aid 2025). Emellett a szlovén és horvát hatóságok 2024 márciusában a Euro-pol koordinálásával megindították a ZeBRA műveletet, amelyben Bosznia-Hercegovina partnerországgként vesz

részt (Ultima Voce 2024). A művelet nagymértékben javította az érintett államok rendvédelmi szervei közötti kooperációt, ezáltal sikeresen megakadályoztak számos illegális határátlépési kísérletet. Mindezek mellett a korábban említett látenciáról sem szabad megfeledkeznünk – az útvonalon vélhetően több ezer, nem észlelt illegális határátlépés történik évente.

Bosznia-Hercegovina esetében a 2023 óta jelentkező migrációs nyomás 2024-ben valamelyest csökkent – elmentében az embercsempészekhez és az irreguláris migránsokhoz köthető erőszakos cselekményekkel. Zarko Laketa, a bosznia-hercegovinai kormány migrációs irodájának vezetője szerint az irreguláris migránsok „biztonsági kockázatot” jelentenek az ország számára, ezért az Európai Unió segítségét kérte (InfoMigrants 2024a). A köztisztviselő kitért arra is, hogy az Ázsiából és a Közel-Keletről érkező migránsok között gyakoriak a viták, amelyek alkalmanként összecsapásokhoz vezetnek. 2024 szeptemberében két migráncsoport csapott össze a főváros, Szarajevó közelében, aminek eredményeként egy migráns lőtt sebek következtében életét veszítette (Sarajevo Times 2024). A hatóságok szerint az elkövetők afgán migránsok voltak. Mindössze három nappal a lövöldözést követően a bihácsi befogadóközpontban késelték halálra egy szír bevándorlót (NI 2024a). Korábban a hatóságoknak egy lopással vádolt migránssal kellett összecsapniuk, aki lőfegyverekkel és kézigránáttal támadt a kikerülő rendőrökre (InfoMigrants 2024b). A hatóságok számára további problémát jelent, hogy a Szerbiából kiszorított, felfegyverzett embercsempész-csoportok nem hagytak fel a működéssel, mindössze áttették a székhelyüket Bosznia-Hercegovinába (Nikolic 2024). Jelenleg az afgán csoportok a legaktívabbak. Ale Siljedic rendőrségi szóvivő szerint a hasonló esetek már a mindennapok részét képezik (NI 2024a). Laura Lungarotti, az IOM szarajevói irodájának vezetője szintén biztonsági kockázatnak tartja az embercsempész-csoportok megerősödését (NI 2024b).

Bosznia-Hercegovinából az irreguláris migránsok Horvátországon keresztül kísérelnek meg belépni az Európai Unió területére, hogy onnan Szlovénián keresztül főként Olaszországba, illetve Ausztriába és Németországba haladjanak tovább. Horvátország helyzetét megnehezíti, hogy Bosznia-Hercegovinával közös határszakaszának hossza meghaladja az 1000 kilométert – összehasonlításképpen a műszaki határáttal is rendelkező magyar–szerb határszakasz hossza mintegy 175 kilométer (Tárik–Dobó 2025). Horvátország emellett az európai uniós szervektől eltérően rögzíti az illegális határátlépések számát: a magyar statisztikákhoz hasonlóan a kísérletek számát rögzítik, nem a sikeres átkeléseket. Ez magyarázza, hogy míg a Frontex az egész nyugat-balkáni útvonal kapcsán hozzávetőlegesen 21 500 illegális határátlépést tartott nyilván, addig a horvát hatóságok 2024 decemberéig mintegy 26 500 határátlépési kísérletet rögzítettek (Rossig 2025). Emellett nőtt a horvát hatóságok által elfogott embercsempészek száma is. Míg

¹ A szerzők interjúja az IOM bosznia-hercegovinai munkatársával, 2023. december 19.

2023 első tíz hónapjában 1100 embercsempészt vettek őrizetbe a horvát hatóságok, addig 2024 azonos időszakában ez a szám meghaladta az 1460-at (*InfoMigrants 2024c*). A horvát rendőrség adatai alapján összesen nyolcvankét ország állampolgárait fogták el. A legtöbb embercsempész nyugat-balkáni állampolgár: sorrendben horvátok (kb. 1700 fő), bosznia-hercegovinaiak (kb. 760 fő) és szerbek (kb. 640 fő). Őket követték a román (kb. 480 fő) és ukrán (kb. 370 fő) elkövetők (*Dobó 2025*). Emellett őrizetbe vettek több, a régióba már irreguláris migránsként érkezett embercsempészt is; közülük kiemelkednek a szíriaiak (kb. 110 fő), a pakisztániak (kb. 60 fő), illetve az afgánok (kb. 30 fő). A hatóságok irreguláris migránsokkal készített interjúi alapján kijelenthető, hogy döntő többségük (95 százalék) férfi, és nagy részük Marokkóból (25 százalék), Szíriából (22 százalék) vagy Afganisztánból (16 százalék) érkezett. Az út megtételéhez átlagosan 530 napra volt szükségük, illetve többségük már legalább háromszor kísérelt meg – sikertelenül – belépni az Európai Unió területére (*Tárik-Dobó 2025*).

Bosznia-Hercegovina és Horvátország mellett az elmúlt években Szlovénia is szembesült a nyugat-balkáni útvonal változásaiból fakadó, megnövekedett irreguláris migrációs nyomással. 2021-ben 10 067 illegális határátlépési kísérletet regisztráltak az országban, míg 2022-re ez a szám 32 024-re emelkedett, 2023-ban pedig elérte a 60 595-öt (*Tomc-Hacin Valič 2023*). 2024-ben a szlovén hatóságok 46 192 irreguláris migránst észleltek az országban, ami 24 százalékos csökkenést jelent az előző év adataihoz képest (*Slovenia Times 2025*). A szlovén hatóságok által közölt, származási hely szerinti bontás alapján a legnagyobb csoportot kitevő szíriaiak száma csaknem megnégyszereződött (15 060 fő), miközben a második afgánok száma megfeleződött (7264 fő). 24 százalékkal emelkedett a harmadik helyet elfoglaló Törökországból érkezők száma (3955 fő), míg a korábbi harmadik helyezett marokkóiak száma 60 százalékkal csökkent (3645 fő) (*Slovenia Times 2025*).

A csökkenés a korábban már bemutatott okok mellett a horvát-szlovén-olasz trilaterális együttműködésnek is köszönhető. Az irreguláris migráció elleni együttműködésről először 2023. március 28-án nyilatkozott Andrej Plenkovi horvát és Robert Golob szlovén miniszterelnök a szlovéniai Kranjban tartott sajtótájékoztatóon (*Index.hr 2023*). A sajtótájékoztatóon Golob kijelentette, hogy a Horvátországot és rajta keresztül Szlovéniát is érintő irreguláris migrációs nyomás enyhítése közös ügy. A megállapodás részeként a horvát, olasz és szlovén belügyminiszterek folyamatosan egyeztetnek egymással, míg az olasz és szlovén hatóságok a mélységi ellenőrzések lefolytatásában segítik horvát kollégáikat. Bár a háromoldalú megállapodás valamennyi részt vevő fél számára hasznos, annak sikere legfőképpen Olaszország érdeke. Az ország évente jelentős migrációs nyomással néz szembe a közép-mediterrán útvonal célországaként, ezért kiemelt érdeke, hogy csökkentse a nyugat-balkáni

útvonalról Észak-Olaszországba érkező irreguláris migránsok számát. A trilaterális együttműködés keretében a három ország belügyminiszterei abban állapodtak meg, hogy növelik a közös járőrözések számát, a visszafogadási eljárások hatékonyságát, erősítik az információáramlást, elsősorban a hírszerzési és rendőrségi együttműködés fejlesztésén keresztül, illetve az egyes nemzetállami érdekek koordinálását az Európai Unió szervei előtti eljárásban. Emellett továbbra is fenntartják az együttműködést a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelem területén, különös tekintettel az embercsempészetre, az emberkereskedelempre, a kábítószer-kereskedelempre és a kiberbűnözésre. Közös fellépést szorgalmaznak a terrorizmus elleni küzdelemben is.

Összegzés

A tanulmányban vizsgált országok helyzete rávilágít: bár a nyugat-balkáni útvonal forgalma csökkent az elmúlt időszakban, továbbra is az egyik kiemelt, az Európai Unió területére irányuló migrációs útvonalnak tekinthetjük. Bosznia-Hercegovina példája azt mutatja, hogy a magyar-szerb határon tapasztalt, embercsempész-csoportokhoz köthető erőszakos cselekmények nem szűntek meg, a csoportok csupán áthelyezték működési területüket. Horvátország és Szlovénia esete pedig a többnemzeti együttműködés formájában működőképes megoldási javaslatot kínál a régiót érő irreguláris migrációs kihívásokra. Az adatok azt is mutatják, hogy az eltérő statisztikai módszerek és a látencia miatt a valóságban jóval magasabbak az érkezésszámok.

A magyar-szerb határon lefolytatott terepkutatás az embercsempész-csoportok nagy fokú alkalmazkodóképességére hívja fel a figyelmet. A horvát viszonylat kapcsán az látszik, hogy hozzájárult ugyan a magyar-szerb határ részleges tehermentesítéséhez, de abban több más tényező is szerepet játszott, illetve 2024 nyarától ismét növekedni kezdtek a számok.

Köszönetnyilvánítás

A jelen közleményben közreadott eredmények feltárására a Belügyi Tudományos Tanács 2024. évi jóváhagyott munkatervében szereplő, „A nyugat-balkáni migrációs helyzet változásai és azok hatása Magyarország biztonságára, különös tekintettel a belügyi ágazat feladataira” című kutatás keretében került sor.

Irodalomjegyzék

- Collective Aid (2025) Bosnia and Herzegovina saw 10.000 fewer people on the move in 2024 – What changed. <https://www.collectiveaidngo.org/blog/2025/2/21/bosnia-and-herzegovina-saw-10000-fewer-people-on-the-move-in-2024-what-changed> [Letöltve: 2025. 04. 25.]
- Dobó G. (2025) Éjjel érkeznek – Riport a déli határról. 24.hu. <https://24.hu/belfold/2025/03/30/migracio-asothalom-deli-hatar-riport> [Letöltve: 2025. 04. 22.]

- EEAS (2024) The EU supports BiH Border Police with additional equipment worth €1.1 million. EEAS. https://www.eeas.europa.eu/delegations/bosnia-and-herzegovina/eu-supports-bih-border-police-additional-equipment-worth-%E2%82%AC11-million_en?s=219 [Letöltve: 2025. 04. 28.]
- Frontex (2025a) EU external borders: Irregular crossings fall by a third in Q1 2025. Frontex. <https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/eu-external-borders-irregular-crossings-fall-by-a-third-in-q1-2025-k2RWuR> [Letöltve: 2025. 04. 22.]
- Frontex (2025b) Irregular border crossings into EU drop sharply in 2024. Frontex. <https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/irregular-border-crossings-into-eu-drop-sharply-in-2024-oqpweX> [Letöltve: 2025. 04. 28.]
- Index.hr (2023) Itálija, Slovenija i Hrvatska potpisuju sporazum o nadzoru ilegalnih migracija. Index.hr. <https://www.index.hr/vijesti/clanak/italija-slovenija-i-hrvatska-potpisuju-sporazum-o-nadzoru-ilegalnih-migracija/2450335.aspx> [Letöltve: 2025. 04. 22.]
- InfoMigrants (2024a) Migrants a ‘security threat’, complains Bosnian official. InfoMigrants. <https://www.infomigrants.net/en/post/59770/migrants-a-security-threat-complains-bosnian-official> [Letöltve: 2025. 04. 25.]
- InfoMigrants (2024b) Bosnia Herzegovina: Police fatally shoot armed migrant in abandoned house after alleged sheep theft. InfoMigrants. <https://www.infomigrants.net/en/post/59260/bosnia-herzegovina-police-fatally-shoot-armed-migrant-in-abandoned-house-after-alleged-sheep-theft> [Letöltve: 2025. 04. 25.]
- InfoMigrants (2024c) Croatia reports over 1,400 arrests of smugglers to date this year. InfoMigrants. <https://www.infomigrants.net/en/post/60006/croatia-reports-over-1400-arrests-of-smugglers-to-date-this-year> [Letöltve: 2025. 04. 28.]
- IOM (2023) IOM Bosnia and Herzegovina Annual Report 2023. IOM. <https://bosniaherzegovina.un.org/en/279387-iom-bosnia-and-herzegovina-annual-report-2023> [Letöltve: 2025. 04. 28.]
- IOM (2024) EU support to Border and Migration Management in BiH continues through new 6.4 million Euro project. IOM. <https://bih.iom.int/news/eu-support-border-and-migration-management-bih-continues-through-new-64-million-euro-project> [Letöltve: 2025. 04. 28.]
- IOM (2025) Bosnia and Herzegovina migration response. IOM. <https://bih.iom.int/data-and-resources> [Letöltve: 2025. 04. 28.]
- Liboreiro, J. (2025) EU asylum requests down by 11% in 2024, but still exceed one million. Euronews. <https://www.euronews.com/my-europe/2025/03/03/eu-asylum-requests-down-by-11-in-2024-but-still-exceed-one-million> [Letöltve: 2025. 04. 28.]
- Marsai V., Párducz, Á. & Tárik, M. (2025) Változó migrációs trendek a Nyugat-Balkánon. *Scientia et Securitas*, Vol. 5. No. 4. pp. 334–341. <https://doi.org/10.1556/112.2025.00242>.
- Miniszterelnöki Kabinetiroda (2025) Napi összefoglaló a migrációs válsághelyzettel kapcsolatban. Nemzetközi Kommunikációért és Kapcsolatokért Felelős Államtitkárság. [Letöltve: 2025. 04. 22.]
- NI (2024a) Bihac police on migrant stabbing: Such conflicts are becoming commonplace. NI. <https://n1info.ba/english/news/a453005-bihac-police-on-migrant-stabbing-such-conflicts-are-becoming-commonplace> [Letöltve: 2025. 04. 25.]
- NI (2024b) Šefica misije IOM-a u BiH: Migranti očajnički pokušavaju da nastave putovanje, krijumčari upravljaju situacijom. NI. <https://n1info.ba/vijesti/sefica-misije-iom-a-u-bih-migranti-ocajnicki-pokusavaju-da-nastave-putovanje-krijumcari-upravljaju-situacijom> [Letöltve: 2025. 04. 25.]
- Nikolic, I. (2024) “Balkanska ruta” i dalje aktivna, jedno posebno zabrinjava: “Ovo je postala ozbiljna sigurnosna pretnja”. *Telegraf.rs*. <https://www.telegraf.rs/vesti/jugosfera/3962139-balkanska-ruta-i-dalje-aktivna-jedno-posebno-zabrinjava-ovo-je-postala-ozbiljna-sigurnosna-pretnja> [Letöltve: 2025. 04. 25.]
- Oruc, N. et al. (2020) The Western Balkan Migration Route. Prague Process. <https://www.pragueprocess.eu/en/migration-observatory/publications/33-reports/289-the-western-balkan-migration-route-2015-2019> [Letöltve: 2025. 04. 28.]
- Radio Slobodna Evropa (2024) Srbija zatvorila više od polovine prihvatnih kampova, šta to znači za migrante? Radio Slobodna Evropa. <https://www.slobodnaevropa.org/a/srbija-zatvorila-kampove-migranti/33066575.html> [Letöltve: 2025. 04. 25.]
- Rossig, R. (2025) Passing through: Croatia’s ‘invisible migrants’. *Deutsche Welle*. <https://www.dw.com/en/croatia-schengen-less-than-4-percent-of-the-26000-migrants-who-enter-croatia-apply-for-asylum-there/a-71036434> [Letöltve: 2025. 04. 25.]
- Sarajevo Times (2024) One person killed in the conflict between migrants in the Sarajevo. *Sarajevo Times*. <https://sarajevotimes.com/one-killed-in-the-conflict-between-migrants-in-the-sarajevo> [Letöltve: 2025. 04. 25.]
- Slovenia Times (2025) Irregular migration down by almost a quarter in 2024. *Slovenia Times*. <https://sloveniatimes.com/42218/irregular-migration-down-by-almost-a-quarter-in-2024> [Letöltve: 2025. 04. 22.]
- Statista (2025) Number of illegal border-crossings to the European Union over the Western Balkan route (Croatia, Hungary and Romania) from 2009 to 2023. <https://www.statista.com/statistics/455379/western-balkan-illegal-border-crossing-to-the-eu> [Letöltve: 2025. 04. 28.]
- Tárik M. & Dobó G. (2025) Változások a nyugat-balkáni migrációs útvonalon. *Migrációkutató Intézet. Horizont*. <https://migraciokutato.hu/2025/04/22/horizont-2025-4-valtozasok-a-nyugat-balkani-migracios-utvonalon> [Letöltve: 2025. 04. 28.]
- Telegraf (2024) Dačić: Zabeležen veliki pad ilegalnih migracija na zapadnobalkanskoj ruti. *Telegraf.rs*. <https://www.telegraf.rs/vesti/politika/3942040-dacic-zabelezen-veliki-pad-ilegalnih-migracija-na-zapadnobalkanskoj-ruti> [Letöltve: 2025. 04. 25.]
- Tomc, Ž. & Hacin Valič, P. (2023) The Republic of Slovenia’s return procedures for irregular migrants and asylum applicants in theory and practice. *Law, Identity and Values*, Vol. 3. No. 2. pp. 311–342. <https://doi.org/10.55073/2023.2.311-342>
- Ultima Voce (2024) La nuova task force Zebra per il contrasto al traffico di migranti. *Ultima Voce*. <https://www.ultimavoce.it/task-force-zebra-traffico-di-migranti> [Letöltve: 2025. 04. 28.]